

יזמות בנושא "שותפות חינוכית עם הורים"

לקראת שבוע המשפחה שלחנו לצוותים החינוכיים ברחבי ישראל "קול קורא" לשליחת תיאורי יזמות ומהלכים שהם מובילים בנושא. להלן יוצגו מבחר מהיזמות המבטאות את העשייה החינוכית הענפה לקידום הקשר עם ההורים, והמותאמות למאפייני תרבות ייחודיים במסגרות החינוך השונות בישראל.

תודה רבה לכל אותם צוותי חינוך ששוקדים ומפתחים יזמות חינוכיות למען קידום השותפות החינוכית עם ההורים ולמען עידוד השיח בין הצוות החינוכי לבין ההורים.

תודה לכל אותם צוותים, אשר נענו לקול הקורא ששלחנו ושתפו אותנו בעשייתם המבורכת. עלון זה הוא הבמה שלכם ופירות עשייתכם יהוו עבור כולנו השראה ומופת.

"שותפות חינוכית מהי ולשם מה? כאנשי חינוך אנו רואים עצמנו כשותפים טבעיים להורים במשימת חינוך ילדיהם (תלמידינו). מחקרים מוכיחים כי לשיח שוטף ומסודר בין ההורים לבין הצוות החינוכי השלכות על רווחת התלמידים, על המוטיבציה שלהם ללימודים ועל הישגיהם. כמו כן הוכח קשר בין השותפות החינוכית עם ההורים לבין אקלים בית הספר, מניעת התנהגויות סיכון ועוד. ניהול מיטבי של הקשר עם ההורים מעצים את תחושת המסוגלות של איש החינוך ותורם לשביעות הרצון שלו בעבודה. בה בעת, לקשר מיטבי עם הצוותים החינוכיים תרומה משמעותית לתחושת המסוגלות ההורית.

ארגון חינוכי, אשר רואה את ההורים כשותפים רצויים, טבעיים וחשובים לתהליך החינוכי, מציב את השותפות החינוכית כאינטרס וכערך, כחלק בלתי נפרד מאורחות החיים בארגון החינוכי ומהשגרות הפדגוגיות, החברתיות והרגשיות שבו.

שיתוף ההורים במהלכי בית הספר מאפשר להם לחוש רצויים, מעורבים בעשייה החינוכית ומגביר את תחושת השייכות שלהם לקהילה הבית ספרית.

היזמה והאחריות על יצירת קשרי השותפות עם ההורים מוטלות על המנהל והצוות החינוכי. ההובלה נעשית מתוך עמדה של פתיחות, כבוד ואמון. זאת מבלי לפגוע באוטונומיית אנשי החינוך, במרחב התפקודי שלהם ובשיקולי הדעת המקצועיים. ביטויי השותפות ויישומיה גמישים ודינמיים ומותאמים לצרכי התלמידים, ההורים והמערכת.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה
תחום הורים ומשפחה

שפה מאתפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

נושאי היוזמות:

- יוזמות בנושא שיח הורה-איש חינוך-תלמיד
- יוזמות בנושא ימי הורים
- יוזמות בנושא קידום הורות מיטבית
- יוזמות בנושא פעילות קהילתית
- יוזמות בנושא פעילויות ארגוניות משותפות הורים ואנשי חינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה
תחום הורים ומשפחה

שפה מאתפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

יוזמות בנושא שיח הורה-איש חינוך-תלמיד:

מדי יום ביומו המורים וההורים נפגשים כל אחד לחוד עם הילד (התלמיד) בכיתה ובבית. מדי תקופה המורים וההורים נפגשים אלו עם אלו. היוזמות, אשר תוצגנה בפרק זה, מבוססות על התפיסה שיעילות המפגשים עולה עת נוכחים בהם שלושת השותפים - הורים, אנשי חינוך ותלמידים.

מפגשי חשיבה משותפת, שיתוף, יידוע, הבעת דאגה, הבעת הערכה, קבלת החלטות ועוד, הנערכים בפורום המשולש, תורמים לאקלים של שיח ואכפתיות ומקדמים את הטיפול בסוגיות הנדונות, בעיקר לרווחת התלמיד, אך גם לרווחת הצוות וההורים.

צוותי חינוך רבים חותרים לבסס קשר מתוכנן, מובנה ותהליכי של שיחות בין צוותי החינוך, ההורים והתלמידים כחלק מהשגרה היומיומית של בית הספר. ניהול שיח משולש, רציף ופתוח, המבוסס על כבוד ואמון בין המבוגרים המשמעותיים - הורים ואנשי חינוך, מהווה עבור התלמידים השותפים לו "מודלינג" לניהול דיאלוג מיטבי גם במצבי קונפליקט או אי הסכמה.

רשימת היוזמות בנושא שיח הורה-איש חינוך-תלמיד:

"שותפות הורים בתכני כישורי חיים" - אורט ע"ש נתן אלתרמן, נתניה

"ילד דומה להורה" - גן "אלאסד", ירכא

"בשביל (ה)זה אנו כאן.." - בית ספר "הדרים", ראשון לציון

"שישי- אישי" - בית ספר "חביב", ראשון לציון

"שולחנות עגולים" - אורט מעלות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה
תחום הורים ומשפחה

שפה משותפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

יוזמות בנושא ימי הורים:

מפגש עם הורי התלמידים הוא תמיד אירוע חשוב ומשמעותי. לאספות ולימי הורים ערך רב ותשומה משמעותית לבניית התשתית לדיאלוג מיטבי ומתמשך בין המחנכת או הגננת לבין ההורים.

יום ההורים מעורר מחשבות, רגשות, חששות וציפיות הן בקרב ההורים והן בקרב הצוותים החינוכיים. מפגש המתנהל על פי ערכי השותפות החינוכית יתרום בניית מערכת יחסים המושתתת על הכרות, אמון וכבוד הדדי.

היוזמות אשר תוצגנה בפרק זה מבוססות על התפיסה שניתן להפוך את אותם מפגשים חשובים בראשית השנה ובצמתים החשובים לאורכה למפגשים מעודדי שותפות, מעוררי אמון ומשמעותיים. מפגשים המאפשרים הבעת מסר של אכפתיות כלפי התלמיד, התפעלות מהדרך שעשה, תמיכה במורכבות עמה הוא מתמודד וחשיבה משותפת על דרכים בהן הוא יוכל להמשיך ולהתקדם הן בכוחות עצמו והן בעזרת הוריו ומוריו.

רשימת היוזמות בנושא ימי הורים:

"יום שמ"ש" - ממ"ד אהרון הרא"ה בנים, חיפה

"המתנה שהופכת למתנה" - אולפנת אמית אוריה, באר שבע

שפה מאתפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

יוזמות בנושא קידום הורות מיטבית:

המשימות ההוריות כרוכות בהתמודדות עם לחצים רבים ומורכבים. למציאות זו סיבות תקופתיות רבות: שינויים במבנה המשפחה, אילוצים כלכליים, קריירות תובעניות, לחצים ביטחוניים, המהפכה הדיגיטלית ועוד. הורים רבים מתלבטים בשאלות הקשורות לחינוך ילדיהם, כגון באיזו מידה לעודד עצמאות בסביבה מתירנית? כיצד נכון לפעול לנוכח העובדה שלעיתים הידע הטכנולוגי של הילדים עולה על הידע של המבוגרים? כיצד לבסס נוכחות הורית ומעורבות פעילה גם בבתים בהם ההורים נאלצים להיעדר שעות ארוכות בשל אילוצי פרנסה וקריירה? ועוד.

הורים רבים שמחים לשתף במורכבות ההורית וצמאים להדרכה, תמיכה וייעוץ. המסגרת החינוכית מזמנת פלטפורמה אך טבעית למפגשי הדרכה והנחיית הורים, המאפשרים הרחבת ידע מידע, מקום להתלבטות בנושאים ושאלות המעסיקים את ההורים, מקום לשיתוף ותמיכה ועוד. מפגשים שמעלים על נס את הנכונות ההורית לצמוח, להתפתח ולשכלל את תפקודם ההורי ובה בעת מאפשרים להורים לזהות את כוחותיהם, להכיר בעוצמתם ולהאמין בהורות שלהם.

רשימת היוזמות בנושא קידום הורות מיטבית:

"הורים עולים ל-א"- בית ספר "אופקים" -ראשון לציון

"כולנו באותה סירה"- בית ספר "דרור", קיבוץ מסילות

"חוסן במעגלים מתרחבים"- חטיבת "עלומים", רמת השרון

"שיח חקלאי"- החקלאי ברנקו וייס, כרכור

שפה משותפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

יוזמות בנושא פעילות קהילתית:

חיזוק הקשר בין המסגרת החינוכית לבין הקהילה הרחבה (ובכללה ההורים) מהווה הזדמנות לתלמידים להכיר ולהתנסות בנושאים שונים ומגוונים הקשורים לעולם בו הם חיים ולסביבה בה הם גדלים. פעילות קהילתית מקדמת ערכים כגון נתינה, חשיבה על הזולת, כבוד לשונה ומתוך כך היא מטפחת גם את ערך השותפות וההכרה בתרומה הייחודית של כל פרט בקהילה – תלמיד, הורה ומורה.

הורים רבים מוצאים עצמם תורמים לקהילת בית הספר לא רק מעצם תפקידם כ"הורים של" אלא גם מתוקף שייכותם המקצועית, תחומי עניין אישיים ולעיתים פשוט מתוך נדיבות ורצון להשפיע טוב. תרומה שממצבת אותם כסוכני שינוי קהילתיים משמעותיים ומתוך כך תורמת גם לחוויית המעורבות שלהם בארגון החינוכי בו לומד ילדם.

רתימה יחד של המערכת החינוכית והקהילה, למען מטרה משותפת, תורמת להעמקת ההיכרות ולחיזוק הקשר בין ההורים, התלמידים, אנשי החינוך ודמויות מפתח בקהילה.

רשימת היוזמות בנושא פעילות קהילתית:

"קשר רב דורי" - גן "אלה", שדה יעקב

"פעילות קהילתית" - בית ספר יסודי קתולי, אלואספיה

"בניית זמן איכות הורה/ סבא סבתא - ילד" - נועם נריה", בית שאן

שפה משותפת – צוותי החינוך וההורים פועלים יחד לקידום מטרות משותפות

יוזמות בנושא פעילויות ארגוניות משותפות הורים ואנשי חינוך:

שותפות חינוכית מיטיבה מאפשרת להורים לחוש תחושת שייכות לארגון החינוכי של ילדם. שייכות שמעוררת הזדהות ומעמיקה מעורבות. הורים רבים מוצאים עצמם נרגשים ומכובדים מעצם ההזמנה לבוא לארגון החינוכי, בית הספר או גן, להשתתף במפגשים ומפעלים שמגייסים יחד את קהילת המורים לצד קהילת ההורים - מפגשי עשייה והתנדבות, מפגשי שיח, תמיכה או למידה בצוותא.

במפגשים המשותפים מתאפשרים שיח מקרב, העמקת היכרות, שיתוף ופתיחות. מתוך המפגשים והשיח נרקם מסר הדדי של כבוד והכרה בערך הסגולי של כל אדם ואדם ובתרומתו הייחודית לתהליך החינוכי.

מסורת של מפגשי עשייה וחינוך משותפים עשויה להשפיע לטובה על התרבות הארגונית החינוכית, ואף לסייע בהתמודדות עם מצבי אי הסכמה וקונפליקטים.

רשימת היוזמות בנושא פעילויות משותפות הורים ואנשי חינוך:

"חגים בקהילה" - בית ספר "אופק" בכרמיאל

"אפשר גם אחרת" סדנאות העשרה לתלמידים בסיום הלימודים -מכללת "אורנים" ופסג"ה טמרה.

"אימהות יוזמות" - בית ספר " בית אלחכמה" רהט

"שולחנות עגולים: הסכנות ברשתות החברתיות" - "עלומים", קריית אונ

"קידום אורח חיים בריא" - בית ספר יסודי "אלזהרא", רהט

"קבוצת הנהגה הורים - מחנכים" - "אדם, חברה וטבע", כרמיאל